

مقدمه

همکارمان آقای دکتر کیوان حسن‌زاده، کارشناس دارویی شبکه و مسئول فنی دارویی و تجهیزات پزشکی بیمارستان امام خمینی (ره) نفاذ، مطلبی را تحت عنوان «شرح وظایف داروسازان بیمارستانی» برای ما ارسال داشتند. به جهت فراهم نمودن زمینه‌ای برای طرح همین مسأله از زوایای دیگر و توسط دیگر همکاران، بر آن شدیم که مطلب ایشان را در ستون «دیدگاه» نشریه چاپ کنیم. تا مخاطبان دیگر نیز، رازی را از نظرات خودشان در این رابطه بی‌نصیب نگذارند.

«سر دبیر»

ابتدا از کلیه دست اندرکارانی که به این امر مهم و ضروری یعنی تدوین شرح وظایف داروسازان در بیمارستان‌ها که نتیجه آن قطعاً افزایش کارایی آنها و بهره‌وری بیشتر در بیمارستان‌ها خواهد بود، مبادرت نموده‌اند صمیمانه تشکر می‌نمایم و با غنیمت شمردن فرصت به دلایل ذیل خواستار توجه بیشتر به این

رشته می‌باشم.

داروساز کسی است که به دلیل کم ارزش بودن کار کارشناسی در مصرف دارو و جا نیفتادن مورد داروساز در محیط بیمارستان که حتی در اکثر بیمارستان‌های شهرهای کوچک یا وجود نداشته‌اند و یا اگر بوده‌اند جایگاه و وظایف مشخص و معینی نداشته‌اند همواره

مظلوم واقع شده و تنها و غریب مانده است در حالی که داروسازی از رشته‌های بسیار مهمی می‌باشد که ارتباط تنگاتنگی با سایر پرسنل درمانی داشته و می‌تواند منبع اطلاعاتی منحصر به فردی در زمینه تخصصی خویش باشد و کمتر کسی از اطلاعات و دانسته‌های یک داروساز اطلاع دارد لذا برخی از کارها و دخالت‌های فنی او چنین می‌نماید که خارج از شرح وظایف عمل شده است.

از طرفی اگر قرار است داروساز به عنوان یک عامل موثرتر در امر درمان بیماران در مثلث پزشک - داروساز - پرستار ایفای نقش نماید لازم‌آش حتما گذراندن دوره‌های تخصصی بالینی و دوره‌هایی است که اطلاعات بیشتری از لوازم پزشکی بیمارستانی و غیره را نصیب او نماید که گویا از طریق وزارت محترم بهداشت و درمان چنین برنامه‌ای در دست اقدام است.

از مجموعه عوامل ذکر شده چنین بر می‌آید که یک داروساز می‌تواند در محیط بیمارستان از یک عنصر بی‌خاصیت و به درد نخور، به یک عنصر مفید که حتی قادر به فعالیت در حد افزون از تخصص و وظیفه اصلی خویش نیز باشد، تبدیل شود.

در هر حال وظایف اصلی یک داروساز در محیط یک بیمارستان را به عنوان مسئول فنی دارویی بیمارستان به شرح زیر تقدیم می‌دارد.

■ موثرترین عضو در تنظیم دستورالعمل‌ها و ضوابط حاکم بر امور دارویی و لوازم پزشکی بیمارستان و تهیه شرح وظایف برای پرسنل داروخانه

■ هماهنگی در برآورد و پیش‌بینی دارو و لوازم مصرفی پزشکی و نظارت دقیق و فنی در امر

درخواست‌ها به طوری که کمبودی احساس نگردد، دارویی بی‌جهت انبار نشده و تاریخ مصرف آن نگردد که وجود ارتباط تنگاتنگ و مستمر با مسئولین بخش‌ها و پزشکان معالج لازمه این هماهنگی است.

■ همکاری در تامین اعتبار برای تهیه و تدارک دارو و لوازم مصرفی پزشکی و انتخاب روش‌های مناسب خرید طبق مقررات مربوط به آن

■ نظارت و کنترل مستمر در موجودی دارو و لوازم پزشکی توسط داروخانه و داشتن ذخیره کافی

■ تنظیم فهرست دارویی عادی و انقباضی بیمارستان و تنظیم برنامه‌های دارویی در جهت استفاده بهینه از امکانات با برقراری هماهنگی‌های لازم به ویژه در موارد کمبود

■ تنظیم برنامه مشخص در ارتباط با داروهای مرجوعی از بخش‌ها به داروخانه

■ نظارت مستمر بر دفتر و یا کارت موجودی داروخانه و کنترل به روز بودن و ثبت صحیح ورود و خروج دارو و لوازم در آن

■ نظارت و تایید درخواست‌های دارویی و لوازم مصرفی پزشکی روزانه بخش‌ها و اتاق عمل و توزیع و تحویل این دارو و لوازم به بخش‌ها و منظور نمودن ارزش ریالی آنها در صورت‌حساب بیمار و اعلام آن به حسابداری

■ کنترل و تطبیق مستمر لیست دارویی مصرفی بیماران در بخش‌ها و گزارشات پرستاری با دستورات دارویی پزشکان معالج به منظور حصول اطمینان از حسن انجام و اجرای دستورات پزشک در بخش‌ها و اطمینان از ثبت صحیح داروهای مصرفی در پرونده بیمار

■ تنظیم برنامه مشخص جهت اعلام کمبودها و نیازمندی‌های دارو و لوازم توسط بخش‌ها به داروخانه

■ فراهم نمودن و انتقال اطلاعات دارویی لازم به کارکنان بیمارستان

■ برقراری جو همکاری و تفاهم و ایجاد ارتباط صحیح و اصولی بین کارکنان داروخانه و بخش‌ها

■ همکاری در تهیه استوک دارویی و لوازم مصرفی پزشکی برای اطاق‌های عمل، اورژانس و بخش‌ها و نظارت در مصرف صحیح و اصولی این اقلام

■ گزارش مستمر از کمبودهای احتمالی دارو و لوازم پزشکی و کیفیت برخی لوازم مهم به مرکز استان

■ هماهنگی با پزشکان معالج، به خصوص پرستاران بخش‌ها به منظور اطلاع از اثر بخشی داروها و مشاهده عوارض جانبی و احتمالی آنها و گزارش آن در فرم‌های مربوطه.

■ هماهنگی برای مشخص نمودن داروهای همراه بیمار، سابقه مصرف دارو و حساسیت‌های دارویی احتمالی قبلی و یا در حین بستری شدن بیماران.

■ نظارت نهایی بر پرونده بیماران ترخیصی برای جلوگیری از هرگونه اشتباهات احتمالی و اصلاح آنها و نظارت بر لیست صورتحلاصه دارو و لوازم بیماران تحت پوشش بیمه‌های خدمات درمانی جهت جلوگیری از واخواهی در صورت حساب‌های ارسالی

■ هماهنگی با پزشکان در استفاده از داروهای مشابه در صورت بروز کمبودهای احتمالی و برقراری همکاری دارویی با سایر بیمارستان‌ها

و داروخانه‌های سطح شهر یا استان جهت جلوگیری از تاریخ گذشته شدن برخی داروهای که علی‌رغم اصولی بودن درخواست‌ها، مصرف نشده‌اند، جهت معاوضه این اقلام

■ نظارت فنی بر عملکرد گروه‌های انبارگردانی و استخراج و استفاده از اطلاعات حاصل از نتایج انبارگردانی

■ راه‌اندازی و تشکیل مرتب کمیته دارو و درمان و تجهیزات پزشکی و انطباق فعالیت، اهداف و عملکرد کمیته یا دستورالعمل‌های استاندارد و برقراری ارتباط صحیح بین این کمیته با سایر کمیته‌های بیمارستانی

■ فعالیت در زمینه برنامه‌های علمی، شامل تهیه جزوه‌های آموزشی و برگزاری کنفرانس‌های انفرادی، گروهی و...

■ تهیه برنامه ویژه برای تامین و تدارک کامل داروهای مورد نیاز اورژانس

■ برقراری ارتباط علمی و رایانه خدمات مشاوره‌ای با پزشکان در مورد مصرف دارو

■ نظارت مستمر بر استوک دارویی بخش‌ها و توجه به ذخیره مناسب از نظر تنوع و مقدار داروهای مورد نیاز به ویژه داروهای که در فوریت‌ها کاربرد دارند

■ نظارت بر نگهداری فرآورده‌های دارویی به شیوه استاندارد و ایمن

■ تنظیم سیستم نظارت و کنترل دقیق بر تجویز و مصرف اصولی داروهای اعتیادآور و نحوه نگهداری و مراقبت از آنها

■ کنترل دقیق تاریخ مصرف داروهای داروخانه و استوک بخش‌ها و اتاق عمل و دیگر نظارت‌ها و مراقبت‌های دارویی.

دکتر کیوان حسن‌زاده